

30/10/2021

Cappella Mariana (CZ)

fama Q (CZ)

Meitar Ensemble (IL)

Signum Quartett (DE)

**Pražský festival
soudobé hudby
*Prague Contemporary
Music Festival***

**Contem 11
puls**

Centrum současného umění DOX

Sobota 30. října 2021 18:00 DOX | AUDITORIUM

Cappella Mariana (CZ)

Barbora Kabátková – soprán

Vojtěch Semerád – tenor

Tomáš Lajtkep – tenor

Tim Scott Whiteley – bas

fama Q (CZ)

David Danel, Roman Hranička – housle

Ondřej Martinovský – viola

Balázs Adorján – violoncello

Wolfgang Rihm: *ET LUX* (2009)

Cappella Mariana

Cappella Mariana je komorní vokální soubor, který se specializuje na interpretaci středověkého vícehlasu, renesanční polyfonie a vokálních děl raného baroka. Vystoupení ansámblu se setkala s nadšeným přijetím publika, kritika cení především expresivitu projevu a citlivý přístup k práci s textem. Cappella Mariana vznikla v roce 2008 a jako jeden z mála domácích vokálních souborů se zaměřuje na uvádění pozapomenutých děl vrcholné vokální polyfonie z oblasti italské, vlámské či anglické renesance. Členy souboru jsou mezinárodně renomovaní pěvci, kteří se věnují interpretaci barokní a předromantické hudby a účinkují na prestižních českých a zahraničních pódiiích. Dnes je ansámbl pravidelně zván na prestižní festivaly Oude Muziek Utrecht, Laus Polyphoniae Antwerpen, Klangvokal Dortmund, MA Festival Brugge, Tage Alter Musik Regensburg, Innsbrucker Festwochen, Svatováclavský hudební festival či Concentus Moraviae. V letošním roce ansámbl debutoval na Pražském jaru v unikátním programu hudební cesty po stopách Kryštofa Haranta do Svaté země společně s ansámblem Constantinople a literárním průvodcem Sašou Rašilovem. Diskografie ansámblu zahrnuje nahrávky s objevnou

dramaturgií neznámých autorů či skladeb, v roce 2019 vydal jako svůj pátý titul u nakladatelství Supraphon CD *Praga Rosa Bohemiae* představující bohatý hudební život renesanční Prahy v průběhu dvou století. Cappella Mariana působí pod uměleckým vedením Vojtěcha Semeráda, který po ukončení studií na Univerzitě Karlově v Praze a Conservatoire National Supérieur v Paříži dále prohlubuje studium vokální polyfonie a zaměřuje se na objevování hudby 15. a 16. století ve střední Evropě. V posledních letech se soubor čím dál častěji věnuje i soudobé hudbě. Nové skladby pro soubor napsali Martin Smolka nebo Slavomír Hořínska.

fama Q

Smyčcové kvarteto fama Q vzniklo v roce 2005 v Praze. Tvoří jej členové předních českých orchestrů, jako jsou Česká filharmonie nebo PKF – Prague Philharmonia. Kvarteto pravidelně uvádí skladby klasiků 20. století, profiluje se především interpretací soudobé hudby českých i světových autorů. Na tomto poli má nezastupitelnou pozici na domácí i mezinárodní scéně soudobé hudby. Kvarteto mj. uvedlo hudbu Georga Friedricha Haase, Wolfganga Rihma, Ondřeje Adámka, Jana Klusáka, Martina Smolky nebo Pavla Zemka-Nováka. V The Phillips Collection ve Washingtonu DC vystoupilo na profilovém koncertě Miroslava Srnky.

Soubor je častým hostem domácích koncertních cyklů a festivalů, jako jsou Přítomnost, Umělecká beseda, Krása dneška, Janáčkův máj Ostrava, MusicOlomouc nebo Forfest Kroměříž. Vystoupil mj. na ISCM World New Music Days v Košicích, Cluj Modern (Rumunsko), Israel Festival Jerusalem, Les Musicales de Quiberon (Francie), Festival Internacional de Música de la Mancha (Španělsko), Poznańska Wiosna Muzyczna (Polsko), You:rope Together Essen, Magister Ludí (Rusko), nebo Afyonkarahisar Klasik Müzik Festivali (Turecko). Opakovaně hrál na festivalech Pražské jaro a Contempuls. Podílí se na mezinárodním projektu Performing the Jewish Archive. V roce 2021 soubor účinkoval na festivalech Ostravské dny a Expozice nové hudby. Na speciálním koncertě v pražském divadle Archa, pořádaném u příležitosti dvaceti let výročí od teroristických útoků 11. září 2001, provedl tři skladby Steva Reicha, včetně české premiéry skladby WTC 9/11.

Wolfgang Rihm

Wolfgang Rihm (*1952) je dlouhodobě jedním z nejhranějších evropských skladatelů, který se těší velké pozornosti interpretů a koncertních promotérů. Až neuvěřitelně plodný autor je zakořeněný v německé hudební tradici pozdního romantismu a expresionismu, aniž by však bylo možno jej považovat za druhořadého epigona – Rihmův hudební svět je reflektovaně současný a na málokterého tvůrce se označení „postmoderní“ (v téměř jakémkoli smyslu toho slova) hodí více. Rihm na sebe upozornil již krátce po dokončení studií, kdy jeho skladba *Morphonie* prolamující mnohá avantgardní „tabu“ způsobila při svém uvedení (1974) v kolébce právě onoho avantgardismu, tj. na festivalu v Donaueschingen, značné pozdvižení. Rihm kombinoval výrazivo Nové hudby s nepokrytou emocionalitou mahlerovského a raně schoenbergovského ražení, modernistické techniky „skandálně“ sousedily s expresivními tonálními akordy. Rihmova hudba má však většinou daleko ke kompromisní líbivosti, její expresionismus je „divoký“ a nepředvídatelný. A přes výše řečené jsou to právě zásadní osobnosti „ortodoxní“ avantgardy, k nimž se Rihm hlásí jako ke svým učitelům, resp. k lidem, již měli vliv na jeho hudební myšlení: Stockhausen, Nono či Feldman a Lachenmann. Jako by Rihm vzkazoval, že nejlepší způsob, jak někomu složit poctu, je neimitovat jej. Je to ostatně i Rihmova otevřenost a absence rigidnosti v estetických otázkách, která z něj dělá vyhledávaného učitele kompozice – mezi Rihmovými studenty nalezneme celou plejádu pozoruhodných skladatelských jmen.

– Petr Bakla, upraveno

ET LUX (2009)

„V tomto díle můžeme slyšet fragmenty římsko-katolické zádušní mše; nejsou ovšem ‚nedotčené‘, a nejsou ani ve správném liturgickém pořadí. Vynořují se jako součástky upomínající na postupně odhalovaný celek. Velký význam konkrétních sousloví vyniká díky jejich znovuobjevování se, třeba uprostřed díla ‚...et lux perpetua luceat...‘. Díky navrácení můžeme vnímat uklidňující, ale přesto hluboce znepokojivý význam těchto slov,“ píše Wolfgang Rihm o své hodinu trvající skladbě na slova latinského requiem. Napsal ji pro dnes už neexistující Hilliard Ensemble, britský soubor známý interpretací předbarokní a současné hudby, a Arditti Quartet, legendární smyčcové kvarteto, které stálo u premiéry těch hráčsky nejnáročnějších soudobých děl (na festivalu Contempuls

vystoupilo dvakrát). Volba interpretů jako by se – pro Rihma a jeho velkou otevřenost typicky – promítla do hudby samotné. Ta zní, jako kdyby byla svobodně rozkročena mezi několika století.

Tichý zvuk smyčcového kvarteta snad připomene soubor viol da gamba, stejně tak zpěv typický pro historicky poučenou interpretaci i řada harmonických i melodických postupů odkazují kamsi nazpět. Nejde však o hru s minulostí, ale spíše s pamětí, respektive s tím, jak paměť chápeme, jak nám paměť minulost odhaluje. „Zpívat znamená pamatovat si,“ říká v komentáři ke skladbě *ET LUX* americký muzikolog, libretista a spisovatel Paul Griffiths. „Ale zpěv je také způsob, jakým různé druhy paměti, a její zdroje, získávají hlas. A v tom, a díky tomu, co pro zpěváky vytvoří, získávají skladatelé výraz pro to, co si sami pamatují.“

Koncert se koná s finanční podporou Česko-německého fondu budoucnosti

Sobota 30. října 2021
19:30 DOX+

Meitar Ensemble (IL)

Amit Dolberg – klavír, umělecký vedoucí

Hagar Shahal – flétna, pikola, altová flétna, basová flétna

Jonathan Hadas – klarinet, basklarinet

Nadav Cohen – fagot

Talia Herzlich – housle

Jonathan Gotlibovich – violoncello

Yuval Zorn – dirigent

Sarah Nemtsov: [as] and [you], from *PHONEME (Crossing Borders)* (2018)

Philippe Leroux: *Postlude à l'épais* (2016)

Soňa Vetchá: *Labyrinth* (2021) – světová premiéra, objednávka festivalu *Contempuls*

Fausto Romitelli: *Domeniche alla periferia dell'impero – Seconda domenica* (2000)

Ruben Seroussi: *The Yearnings of the Duck* (2008)

Meitar Ensemble

Od svého založení klavíristou Amitem Dolbergem v roce 2004 patří Meitar Ensemble k nejlepším izraelským souborům soudobé hudby, současně je nezastupitelným členem scény soudobé hudby v Evropě i ve Spojených státech. Mj. vystoupil na festivalech ManiFeste v Paříži, na Benátském bienále soudobé hudby, Brighton Festival, 92Y a MATA v New Yorku, Heidelberger Frühling Festival. The New York Times soubor chválí pro jeho „dokonalost, vyrovnanost a přesnost“. Během více než patnácti let své existence soubor objednal a premiéroval více než 300 nových děl, může se pyšnit spoluprací s nejrespektovanějšími žijícími autory, jako jsou Georg Friedrich Haas, Helmut Lachenmann, Philippe Hurel, Ivan Fedele nebo Chaya Czernowin. Spolu se svým rezidenčním dirigentem Pierre-André Valadem natočil profilové CD francouzského skladatele Philippa Lerouxe, které získalo cenu Coups de Cœur Académie Charles Cros. Četné nahrávky souboru vycházejí u labelů Souphir, NEOS a VERSO. Meitar je rezidenčním souborem Studia Anette v Tel Avivu.

Sarah Nemtsov

Sarah Nemtsov (*1980), rozená Reuter, pochází z německého Oldenburgu. Skladbu studovala u Nigela Osborna a Johannes Schöllhorna v Hannoveru, a u Waltera Zimmermanna v Berlíně. Na svém kontě má přes 100 děl nejrůznějších formátů a obsazení, včetně komorních, orchestrálních a elektronických, až po operu a filmové projekty. Její opera *L'ABSENCE* podle *Knihy otázek* Edmonda Jabèse měla premiéru v roce 2012 na Mnichovském Bienále. Její zatím poslední opera *OPHELIA* bude mít premiéru v roce 2023 v Saarländisches Staatstheater. Její hudbu uvedly ty nejlepší německé a evropské soubory a orchestry jako Ensemble Modern, ensemble recherche, Adapter, Ensemble Intercontemporain, Deutsches Symphonie-Orchester Berlin nebo Symfonický orchestr Hessenského rozhlasu. Coby zdroj inspirace Nemtsov uvádí především literaturu. V roce 2015 v Berlíně spolu se svým manželem Jaschou Nemtsovem založila galerii a koncertní prostor „Raum für Kunst und Diskurs“.

Skladby *[as]* a *[you]* jsou dvě věty z díla **“PHONEME” (2018)** pro pět hlasů a šest nástrojů

„Pokud existuje taková věc, jako je svoboda, pak neexistuje osud.“ (Imre Kertész)

Skladba **“PHONEME”** má sedm vět a čtyři přechody (v projektu *„Crossing Borders“* souborů Ensemble Meitar a Neue Vocalsolisten Stuttgart byly propojeny s hudbou Ofera Pelze). Tyto věty jsou:

[love] klavírní trio – *[your]* 2 hlasy (soprán, alt), housle, violoncello – *[neighbour]* 3 hlasy (tenor, baryton, bas), basová flétna, basklarinet – *[as]* ansámbl (basová flétna, basklarinet, fagot, housle, violoncello, klavír) – *[you]* preparovaný klavír – *[love (2)]* 5 hlasů a cappella – *[yourself]* tutti (5 hlasů a šest instrumentalistů).

Není v nich použit žádný text, ale pouze fonémy. Zvuky a notace jsou přejaty z Mezinárodní fonetické abecedy (International Phonetic Alphabet, IPA). Zpěváci se kvůli této skladbě musí naučit fonémy jako nový „jazyk“. Seznam fonémů je (samozřejmě) neúplný, zato sestává z mnoha různých fonémů mnoha různých jazyků a kultur. Jejich užití ukazuje k nekonečnu a absenci hranic. Slouží jako znak naší propojenosti a současně izolace, neschopnosti mluvit a současně mnohosti způsobů, jak se dorozumět, jako nepochopení na jedné straně a empatie na druhé.

Jsou zde také tři čistě instrumentální věty – první [*love*] pro klavírní trio, temná komorní hudba, jako by byla propastí, [*you*] pro preparovaný klavír je jako syrová, rozbitá etuda pro virtuózního klavíristu. [*as*] pro celý instrumentální soubor (basová flétna, basklarinet, fagot, housle, violoncello, klavír) je jako kdyby (“as if”) byla bezbranným, křehkým momentem krásy a uzdravení.

„Svobodní lidé pláčou“ (graffiti v Chotěbuzi, spatřeno v září 2017)
– Sarah Nemtsov

Philippe Leroux

Philippe Leroux (*1959) patří mezi nejuznávanější francouzské skladatele současnosti. Studoval na pařížské Conservatoire National Supérieur de Musique u Ivo Malece, Clauda Ballifa, Pierra Schaeffera a Guye Reibela, současně navštěvoval přednášky Oliviera Messiaena, Franco Donatonio a Iannise Xenakise. Je autorem přibližně sedmdesáti komorních symfonických, vokálních, elektronických a akusmatických děl. Jeho hudbu mj. uvedly nejlepší soubory specializované na současnou hudbu, jako jsou např. Percussions de Strasbourg, Ensemble Intercontemporain, Ictus, Nouvel Ensemble Moderne de Montreal, i symfonické orchestry včetně Orchestru Francouzského rozhlasu, Tonhalle Orchester Zürich, BBC Symphony Orchestra, BBC Philharmonic, BBC Scottish Symphony Orchestra nebo londýnského orchestru Philharmonia. V současnosti je rezidenčním skladatelem izraelského souboru Meitar Ensemble, pro který napsal *Postlude à l'épais* (2016) a *Prélude à l'épais* (2017).

***Postlude à l'épais* (2016)**

Postlude à l'épais pro flétnu, klarinet, klavír, housle a violoncello vzniklo na objednávku souboru Meitar Ensemble, kterému je také věnováno. Podobně jako další moje díla, která se zabývají konkrétním problémem (*Rychlost pro šest perkusionistů*, *Arrangement pro velký orchestr*, *Texture pro ansámbli...*) se *Postlude à l'épais* (*Postludium k hustotě*) věnuje představě „hustoty v hudbě“. Na začátku formální a harmonické představy, která podnítila dílo, byla osobní vzpomínka. Byl jsem ve vlaku. Muselo mi být tak sedmnáct, celou noc jsem nespal a byl jsem unavený. Pamatuji se, že jsem unsl s hlavou opřenou o okno, ze kterého jsem sledoval oblohu a na ní letící vrány. Když jsem se o několik minut, či snad o několik hodin později probudil, seděl jsem na stejném sedadle, ve stejném

vlaku, ale jeli jsme opačným směrem. A shodou okolností se moje oči otevřely na stejném místě, na kterém se zavřely, a já viděl tytéž letící vrány, pokračující v trajektorii letu tam, kde byly, než jsem usnul. Jako kdyby to byl tentýž nepřerušovaný pohyb, nehledě na plynutí času a změnu směru jedoucího vlaku. Moje ospalost jako kdyby narušila čas, jako by prolomila hustotu odvíjejícího se času a dala mi nahlédnout do jiné reality. *Postlude à l'épais* je pokusem o sondu do toho pocitu, kdy má konkrétní moment větší nebo menší hustotu.

– Philippe Leroux (*kráceno*)

Soňa Vetchá

Soňa Vetchá patří k nejslibnějším českým skladatelkám své generace. Skladbu studovala u Pavla Zemka-Nováka na Brněnské konzervatoři a u Ivana Kurze na pražské HAMU, kde v současnosti navazuje doktorským programem u Slavomíra Hořinky. V rámci doktorského projektu se zabývá vlivem sluchových iluzí na kompoziční proces. Psychoakustika je také ústředním zájmem její tvorby. Soňa Vetchá je členkou skladatelského spolku Konvergence, Společenství českých skladatelů, Umělecké besedy, švédského sdružení skladatelů a interpretů Föreningen Musikspektra T. V roce 2021 ji OSA udělila cenu pro nejúspěšnější mladou autorku vážné hudby. Mezi nejdůležitější provedení její hudby v letošním roce patří zařazení skladby *Střihy* na zahajovací koncert sezony Janáčkovy filharmonie Ostrava nebo světová premiéra skladby *Paralelní světy* v podání Ensemble for New Music Tallinn na festivalu MusicOlomouc.

Labyrint (2021)

Skladba *Labyrint* je zamýšlena jako psychologický hudební experiment, během něhož se naše vnímání chová obdobně, jako při hledání a přemýšlení nad jedinou správnou únikovou cestou z labyrintu. Tedy mapuje vlastně proces od počátečních pokusů, včetně těch mylných, až po úspěšné dorážení do cíle, tj. do středu labyrintu. Průběžný vývoj skladby je z hlediska vnímání koncipován tak, že nelze většinu času předem odhadnout, která cesta labyrintem alias hudební dějová linie, bude vést k cíli. Z pohledu psychologie mě také láká myšlenka, že každý posluchač se ke správnému řešení dostane odlišným způsobem, konkrétně dle druhu svého subjektivního vnímání. Skladba je věnována festivalu Contempuls a Meitar Ensemble.

– Soňa Vetchá

Fausto Romitelli

Symfonický orchestr je jedinečný vynález evropské kultury, ale elektrická kytara je jím zrovna tak. Italský skladatel Fausto Romitelli (1963–2004) patřil k těm, kteří se s touto dvojkolejností hudební tradice našeho prostoru vyrovnávají velmi kreativním způsobem. Tak jako mnoho mladých skladatelů odešel zkraje devadesátých let do Paříže, aby zde v Meckse spektralizmu získal patřičné dovednosti v práci se zvukem na (tehdy) nejaktuálnější technologické a teoretické úrovni. Ale zatímco tvorba „ortodoxních“, zejména těch méně osobitých spektralistů se vyznačuje jistou precízností a dosti úzkostlivě si hlídá žánrovou čistotu, Romitelliho zajímal „špinavý“, zkreslený zvuk, který je vlastní rocku nebo digitálnímu lo-fi. Sám k tomu říká: „Od narození jsem obklopen digitálními obrazy, syntetickými zvuky, umělými výtvy. Umělé, zkreslené, filtrované – to je dnešní svět člověka.“ A zejména ve svých pozdějších skladbách si rád pohrával s rockovými a psychedelickými idiomy, byť po svém přetavenými. Vzpomeňme např. na rozsáhlé sólo brutálně zkresleného elektrického violoncella v *Professor Bad Trip* či fragmenty písně Pink Floyd „*Shine On You Crazy Diamond*“, které uvozují Romitelliho videooperu *An Index of Metals* z roku 2003. Ta také Romitelliho nepřilíš rozsáhlé, ale pozoruhodné dílo uzavírá – skladatel nedlouho po premiéře podlehl smrtelné nemoci.

– Petr Bakla

Domeniche alla periferia dell'impero (1996/2000)

V roce 1996 Romitelli dokončil kvartet pro flétnu, klarinet, housle a violoncello s podivným názvem *Domeniche alla periferia dell'impero. Prima domenica* (tedy *Neděle na okraji říše. Neděle první*). Po šesti letech přibyla k přibližně šestiminutovému kusu *Druhá neděle*. Obsazení zůstalo stejné, jen byli hráči dovybaveni přídatnými bizarními nástroji, jako je ústní harmonika, kazoo, ptačí zpěv apod., jimiž Romitelli narušuje „klasický“ zvuk kvarteta. Nepoužívá tentokrát elektronických prostředků, svého naléhavého hutného zvuku dosahuje čistě akusticky. Druhá neděle je věnována památce Gérarda Griseyho, Romitelliho nejdůležitějšího učitele.

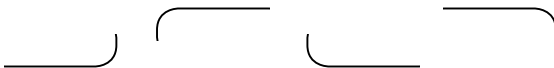
– Petr Bakla

Ruben Seroussi

Ruben Seroussi (*1959) se narodil v uruguayském Montevideu a vystudoval skladbu na Rubinově Akademii v Tel Avivu. Jeho hudbu různých forem provedly ty nejlepší izraelské i zahraniční soubory a orchestry, jako jsou Izraelská filharmonie, Ensemble Modern, New Juilliard Ensemble, Continuum New York nebo Ensemble Mosaik. Seroussi je také aktivní koncertní kytarista. Od roku 2003 je vedoucím Kompozičních studií na Buchmann-Mehta School of Music v Tel Avivu.

The Yearnings of the Duck (2008)

The Yearnings of the Duck (Kačerovy touhy) je dílo věnované výtvarníkovi a tvůrci komiksů Dudu Gevaovi (1950–2005). V souladu s námětem používá několik jednoduchých, barvitých hudebních gest. Obdobně jako ve výtvarné technice kreslení komiksu je v ní jediné melodické gesto užito ve čtyřech možných tvarech. Tyto tvary zastupují následující kresby:

Kačer (hlavní postava komiksů *Píseň kačera* a *Ticho kačera*) je postava, ve které se snoubí fyzicky neomezenější, groteskní a „nízké“ vlastnosti existence s klamavou představou sebe samého jako okouzující a téměř donkichotské postavy. Kačer se arogantně druží na večírcích, zve ty nejkrásnější ženy, vystřižené z módních časopisů, aby s ním trávily čas. Výsledky se bohužel dostávají záhy... Hudební narativ díla sleduje osudovou spirálu procesu od naděje po nevyhnutelné selhání.

– Ruben Seroussi

Koncert se koná pod záštitou Velvyslanectví Státu Izrael

Premiéra skladby Soni Vetché je realizována za finanční podpory Nadace Leoše Janáčka

ISRAEL

Nadace Leoše Janáčka
Leoš Janáček Foundation

Sobota 30. října 2021
21:00 DOX+

Signum Quartett (DE)

Florian Donderer, Annette Walther – housle
Xandi van Dijk – viola
Thomas Schmitz – violoncello

fama Q (CZ) (*Smyčcový kvartet č. 6*)

David Danel, Roman Hranička – housle
Ondřej Martinovský – viola
Balázs Adorján – violoncello

Kevin Volans: *Smyčcový kvartet č. 12 (2016)* – česká premiéra

Kevin Volans: *Smyčcový kvartet č. 6 (2000)* – česká premiéra

Signum Quartett

Signum Quartett z Kolína nad Rýnem patří mezi nejvyhledávanější smyčcová kvarteta současnosti. Je vítaným hostem londýnské Wigmore Hall, Concertgebouw Amsterdam, Pařížské filharmonie, vídeňského Konzerthausu, Filharmonie v Kolíně nad Rýnem nebo Elbphilharmonie v Hamburku. V počátcích směřování souboru určovala studia s členy Alban Berg Quartet, Artemis Quartet a Melos Quartet, nebo spolupráce s György Kurtágem, Walterem Levinem, Alfred Brendelem či Jörgem Widmannem. Signum Quartett se profiluje stejnou měrou interpretací klasického repertoáru a soudobé hudby, o čemž svědčí i diskografie souboru. Krom děl Franze Schuberta, Ludwiga van Beethovena, Antonína Dvořáka, Josefa Suka nebo Ervína Schulhoffa kvarteto vydalo nahrávky s hudbou Jörga Widmanna, Wolfganga Rihma nebo Thomase Adèse. Kevin Volans pro soubor napsal svůj *Smyčcový kvartet č. 12*, který Signum spolu s Volansovými kvartety č. 9 a 10 natočil na CD. Za nahrávku *Smyčcového kvartetu č. 2* Erkki-Svena Tüüra pro ECM soubor získal cenu za nahrávku roku Estonských hudebních cen 2021. Soubor získal celou řadu dalších cen, mj. Diapason d'Or a Opus Klassik. V roce 2015 Signum Quartett

zahájil projekt #quartweet, v rámci něž mohou skladatelé všech věků tweetovat krátké smyčcové kvartety čítající 280 či méně not na twitter.

fama Q (*viz strana 3*)

Kevin Volans

Podle mnohých patří Kevin Volans (*1949) mezi nejoriginálnější a nejméně předvídatelné skladatele současnosti. Jihoafrický rodák, který je už více než pětadvacet let občanem Irska, studoval v 70. letech u Karlheinz Stockhausena v Kolíně nad Rýnem, aby se později spřátelil s Mortonem Feldmanem, který podle Volansových vlastních slov podkopal vše, co jej Stockhausen naučil. Ač sám takové označení odmítá, pro své rané, africkou tradiční hudbou ovlivněné skladby bývá označován za minimalistu. V 90. letech se dopracoval k svrchovaně osobitému stylu postaveném na velké míře abstrakce a intuice. Svůj přístup k tvorbě označuje za antikonceptuální a když hovoří o modelech pro svou hudbu, uvádí výtvarníky Jaspera Johnse, Philipa Gustona, Jamese Turrella a tradiční africké textilie. Světovou proslulost získal díky skladbě *White Man Sleeps*, napsané původně pro dvě cembala, violu da gamba a bicí, kterou na popud souboru Kronos Quartet v roce 1985 upravil pro smyčcové kvarteto. Její nahrávka se následně stala nejprodávánější nahrávkou smyčcového kvarteta v historii. Pro Kronos Quartet napsal dále *Smyčcový kvartet č. 2 "Hunting: Gathering"* (1987) a *Smyčcový kvartet č. 3 "The Songlines"* (1988), podle knihy anglického spisovatele Bruce Chatwina, na jehož námět také složil operu *The Man with Footsoles of Wind* (1993). Mezi další významná díla patří *Cicada* (1994) pro dva klavíry, *Concerto for Double Orchestra* (2002) nebo *The Parteneimer Project* (2008) pro tři ansámby hrající ve třech různých tempech. Jeho hudbu uvádějí sólisté a ansámby jako Jill Richards, Marc-André Hamelin, Garth Knox, The Smith Quartet, Duke Quartet, Nederlands Blazers Ensemble, Sanfranciský symfonický orchestr, Symfonický orchestr Bavorského rozhlasu, Symfonický orchestr BBC a Londýnský symfonický orchestr. U příležitosti jeho šedesátých a sedmdesátých narozenin se v londýnské Wigmore Hall konaly speciální koncerty. Kevin Volans byl hostem festivalu Contempuls v roce 2016, kdy PKF – Prague Philharmonia uvedla jeho orchestrální *Symphony: Daar Kom die Alibama*, švédský perkusionista Jonny

Axelsson představil ve světové premiéře dvě jeho díla – skladbu *Akrodha 3* a spolu s Volansem *perc:piano [Refllets dans l'eau]*.

Smyčcový kvartet č. 12 (2016)

Tento smyčcový kvartet patří ke skupině děl vycházejících z virtuózní skladby pro sedm fléten *7 Flutes*, primárně založené na sestupných kánonických figurách, kterou jsem napsal v roce 2014. Kányony pro mě byly obzvláště přínosné. Ve větší či menší míře jsem je použil ve *Čtvrtém klavírním koncertu* (2014), skladbách *4 Marimbas* (2015), *perc:piano 2 (Refllets dans l'oeil)* (2016), *cello:piano 2* (2017) a *six pianos:seven canons* (2018). Navzdory abstraktním procesům, které jsem do kvartetu vložil, jsou v této skladbě místa, která zní překvapivě severoafricky – téměř jistě kvůli barvě a rejstříku smyčců. Skladbu jsem věnoval svému starému příteli Desmondu Cremerovi, jehož dílo a myšlenky mi jsou zdrojem inspirace desítky let. (...) Už dlouho jsem chtěl napsat smyčcový kvartet mohutný vyzněním i trváním. Skladba trvá asi 40 minut a sestává z velké části ze hry pizzicato – což je risk, protože jsem nevěděl, jestli to hráči zvládnou, aniž si přivodí puchýře. Kvůli imitacím v jednotlivých hlasech jsem použil netradiční rozmístění kvarteta, kdy první a druhé housle sedí naproti sobě vlevo a vpravo, viola s violoncellem za nimi na druhém a třetím místě.

– Kevin Volans

Smyčcový kvartet č. 6 (2000)

Tvůrčí vývoj Kevina Volanse lze dobře sledovat na jeho smyčcových kvartetech. První díla v tomto žánru jsou silně ovlivněna tradiční africkou hudbou, kterou odjel studovat z podnětu Karlheinz Stockhausena. Vrstvení výrazných rytmických motivů a jejich repetice – nutno říct k jeho vlastní nelibosti – Volansovi vynesla nálepku minimalisty. „Nazývat africkou hudbu minimalistickou je stejně absurdní, jako kdybychom egyptské pyramidy označili za art deco,“ poznamenal k tomu. Úpadek zájmu o africkou hudbu dává do souvislosti se změnou režimu v Jihoafrické republice. „Čas pro tato díla pro mě pominul v momentě, kdy byl zrušen apartheid,“ řekl k tomu. Jinými slovy, afrikanizovat evropskou hudbu a její formy přestalo dávat smysl. Tvůrčí přerod se poprvé nejvýrazněji projevilo ve skladbě *Cicada* pro dva klavíry, která je postavena na rychlém střídání identických (či téměř identických) akordů mezi dvěma nástroji. Název a inspiraci pro ni, jako ostatně později často, Volans našel ve výtvarném umění, konkrétně v obrazech

Jaspera Johnse. Tato hudba – abstraktní, repetitivní, jakoby monochromatická – má paradoxně k minimalismu výtvarného umění mnohem blíže, než jeho starší „africká“ tvorba. *Smyčcový kvartet č. 6* napsaný pro dvě smyčcová kvarteta (nebo smyčcové kvarteto a CD) vyrůstá ze stejného základu. Jednoduché jakoby vyprázdněné držené akordy se pomalu přelévají mezi dvěma soubory. Ve skladbě není žádná motivická práce, nemá žádný vývoj, který by jej pojil s evropskou hudební tradicí. Sám Volans v souvislosti se šestým kvartetem mluví o eliminování „námětu“ v hudbě, přičemž námětem není míněna jen jakákoliv mimohudební (programní) asociace, ale i jakýkoliv kompoziční proces nebo technika.

Koncert se koná s finanční podporou Česko-německého fondu budoucnosti

Festival se koná ve spolupráci s Centrem současného umění DOX

Partneři festivalu:

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Státní fond kultury ČR, Česko-německý fond budoucnosti, Goethe-Institut, Velvyslanectví Státu Izrael, OSA, Nadace Leoše Janáčka, Bechstein

Mediální partneři festivalu:

ČRo Vltava, Harmonie, Radio 1, HIS Voice, Czech Music Quarterly, Opus musicum, Aerofilms

Pořádá Contempuls, z.s.

www.contempuls.cz

Miroslav Pudlák – ředitel

Josef Třeščík – dramaturg

Lenka Hradilková – manažerka & PR

Nikola Štefková – produkce

Text: Josef Třeščík

Grafický design: Ditta Jiříčková

FLUXUS
SKLADBY/
KOMPOSITIONEN
PERFORMANCE

30 | 11 | 2021 19:00 GOETHE-INSTITUT

BEUYS WILL BE BEUYS

[GOETHE.DE/CESKO/BEUYS](https://www.goethe.de/cesko/beuys)

re-set
production

**GOETHE
INSTITUT**

Sprache. Kultur. Deutschland.